

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

Postadres: Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Telefoon (070) 3 70 79 11
Fax (070) 3 70 79 00

Onderdeel	Directie Rechtshandhaving en Criminaliteitsbestrijding	Bij beantwoording de
Datum	25 februari 2008	datum en ons kenmerk
Ons kenmerk	5530212/08	vermelden. Wilt u slechts
Onderwerp	Ontwerp-besluiten JBZ-Raad; beantwoording vragen van de vaste commissie voor de JBZ-Raad	één zaak in uw brief behandelen.

Naar aanleiding van het mondeling overleg in uw Kamer d.d. 15 januari 2008 bericht ik u, mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, als volgt.

Ontwerp-besluit tot oprichting van de Europese politiedienst (Europol)

De woordvoerder van de **CDA**-fractie vraagt op welke wijze er gevolg kan worden gegeven aan een aantal aanbevelingen uit het advies van de Europese Toezichthouder Gegevensbescherming.

Aan de genoemde aanbevelingen uit het advies van de Europese Toezichthouder Gegevensbescherming (ETG) is reeds gevolg gegeven:

- Met betrekking tot de verwerking van gegevens uit particuliere bron: hier zijn inderdaad bijzondere voorwaarden en beperkingen aan gesteld, zoals ik reeds meldde tijdens het overleg in uw Kamer. Artikel 24 tweede lid, onder a, van het concept-Raadsbesluit bepaalt dat persoonsgegevens die afkomstig zijn van private partijen (niet zijnde privé-personen) in de Lidstaten alleen via de Nationale Eenheid van die Lidstaat naar Europol mogen worden gestuurd. Evenzo geldt voor private partijen in derde landen waar Europol een samenwerkingsovereenkomst mee heeft, dat zij persoonsgegevens slechts via het nationale contactpunt beschikbaar kunnen stellen aan Europol (artikel 24 tweede lid sub b). De situatie verandert daarmee niet wezenlijk, maar wordt slechts meer expliciet geregeld: ook nu reeds kunnen de nationale opsporingsdiensten informatie die zij van private partijen ontvangen ten behoeve van opsporingsonderzoeken aan Europol ter beschikking stellen. Met deze regeling wordt tegemoet gekomen aan de opmerking van de ETG dat de correctheid en rechtmatigheid van de informatie gegarandeerd moet worden: door de informatie door te sturen nemen de Nationale Eenheden resp. de nationale contactpunten de verantwoordelijkheid op zich voor de correctheid en rechtmatigheid van de informatie.

Voor private partijen uit derde landen waar Europol géén overeenkomst mee heeft, geldt dat deze moeten worden opgenomen op een lijst die wordt vastgesteld door de Raad van Bestuur van Europol (artikel 25 tweede lid) en dat Europol er een Memorandum of Understanding (MoU) mee moet afsluiten, waarin bepalingen worden opgenomen over de rechtmatigheid van het verzamelen en uitwisselen van de gegevens. Dit MoU behoeft de goedkeuring van de Raad van Bestuur, die eerst de mening van het Gemeenschappelijk Controle Orgaan (GCO) moet vragen (artikel 24 tweede lid sub c). Het vierde lid van artikel 24 bepaalt voorts dat deze gegevens slechts mogen worden verwerkt om opgenomen te worden in het Europol Informatie Systeem, een Analysebestand of een ander systeem indien ze gerelateerd zijn aan gegevens die reeds aanwezig zijn of aan een eerdere zoekvraag van een Nationale Eenheid.

Wat betreft gegevens verzonden door privé-personen, geldt dat Europol deze mag slechts verwerken, indien deze via een Nationale Eenheid of een nationaal contactpunt ontvangen zijn. Gegevens afkomstig van privé-personen in derde landen waar Europol géén samenwerkingsovereenkomst mee heeft mag Europol slechts doorsturen naar de betrokken Lidstaat of het betrokken derde land.

Europol mag geen rechtstreeks contact opnemen met private partijen die gevestigd zijn in de Lidstaten om gegevens te verkrijgen en helemaal niet met privé-personen, ongeacht hun woonplaats; dat blijft voorbehouden aan de nationale diensten. De directeur van Europol zal elke twee jaar een rapport naar de Raad van Bestuur sturen over de toepassing van artikel 24.

- Met betrekking tot gegevens waarvan nog niet vaststaat of deze relevant zijn voor Europol, beschikt Europol reeds over een databank waarin deze gegevens maximaal zes maanden bewaard mogen worden om de relevantie te kunnen onderzoeken. Deze databank wordt de artikel 6a-databank genoemd, naar het artikel uit de Europol-Overeenkomst waar dit in geregeld is. Europol heeft een dergelijke voorziening nodig, omdat het bij ontvangst van grote hoeveelheden informatie niet mogelijk is om deze direct bij binnenkomst te beoordelen. Deze databank is slechts voor een beperkte groep toegankelijk; artikel 28 tweede lid van het concept-Raadsbesluit bepaalt dat deze gegevens alleen mogen worden ingezien door geautoriseerd Europol-personeel om te bepalen of de informatie relevant is, of door geautoriseerd personeel van de verstrekende partij. Met deze bepalingen wordt voldaan aan de aanbevelingen van de ETG dat deze gegevens slechts gebruikt mogen worden om de relevantie te beoordelen, dat dit niet langer dan zes maanden mag duren en dat de gegevens separaat moeten worden opgeslagen.
- Het vijfde lid van artikel 10 in het oorspronkelijke concept-Raadsbesluit, dat betrekking had op de koppeling van gegevens met databanken buiten Europol, is inmiddels verwijderd. Het zou een onmogelijke opdracht zijn voor Europol om zijn databanken interoperabel te maken met databanken uit 27 Lidstaten en verschillende Europese databanken. De opmerkingen van de ETG met betrekking tot interoperabiliteit zijn daarom niet meer relevant.

De fractie van **GroenLinks** vraagt naar een samenhangende visie op strafrechtelijke samenwerking op EU-niveau, met een duidelijke doelomschrijving en taakverdeling tussen de verschillende organen en de verhouding tussen de instellingen en verneemt graag wanneer deze visie tegemoet kan worden gezien.

De taakverdeling en verhouding tussen de verschillende instellingen van de Europese Unie is duidelijk omschreven in het Verdrag betreffende de Europese Unie (EU-Verdrag). De taken van de EU-organen die een rol spelen bij de strafrechtelijke samenwerking zijn eveneens omschreven in het EU-Verdrag en verder uitgewerkt in de respectievelijke oprichtingsinstrumenten van die organisaties, zoals de Europol-Overeenkomst en het Raadsbesluit Eurojust. Vanuit Nederlands oogpunt kan de internationale (georganiseerde) criminaliteit alleen door internationale strafrechtelijke samenwerking effectief worden aangepakt. De organisaties die in Nederland zijn belast met de opsporing en vervolging geven inhoud aan die grensoverschrijdende samenwerking waarbij de inzet erop is gericht zo veel en zo goed mogelijk gebruik te maken van de mogelijkheden die het EU-Rechtshulpverdrag, EU-organisaties als Europol en Eurojust en instrumenten als 'gemeenschappelijke onderzoeks- teams' bieden. Er is ruimte voor verbetering waar het gaat om het zo effectief mogelijk benutten van de beschikbare instrumenten. Mijn brief aan de Tweede Kamer van 13 december 2007 met als bijlage het Programma Versterking Aanpak Georganiseerde Misdaad (PVAGM) bevat daarvoor een aantal concrete voornemens en maatregelen.

De Nederlandse regering zet zich daarnaast ook in meer algemene zin in om de coherentie te bewaken voor wat betreft de taakverdeling tussen de verschillende organen en instellingen die betrokken zijn bij strafrechtelijke samenwerking op EU niveau. Dat is geen statisch gegeven, want op het moment dat er voorstellen worden gedaan die van invloed zijn op de taken of verantwoordelijkheden van bepaalde organen, dient eveneens bezien te worden hoe dit zich verhoudt tot de taken en verantwoordelijkheden van andere organen. Bij de huidige ontwikkelingen gericht op versterking van onder meer de positie van Eurojust en de herijking van de rollen tussen Eurojust en EJN in het kader van de justitiële samenwerking binnen de EU (waarover de Kamer binnenkort geïnformeerd wordt door middel van BNC fiches) en de onderhandelingen gericht op versterking van Europol (waarover de Kamer geïnformeerd wordt via de geannoteerde agenda van de JBZ-Raad en deze brief), zal ik erop toezien dat de onderlinge rolverdeling helder blijft. Nederland steunt daarnaast actief die inspanningen die erop gericht zijn de samenwerking tussen onder meer Eurojust, EJN, Europol, OLAF en Frontex te versterken.

In het Verdrag van Lissabon is voor de verschillende organen aangegeven hoe de volgende stap in de ontwikkeling van de strafrechtelijke samenwerking er uit zou kunnen zien.

Gezien het voorgaande zie ik op dit moment geen concrete aanleiding een aparte visie op te stellen over de strafrechtelijke samenwerking in de Europese Unie.

De woordvoerder van de fractie van **Groenlinks** vraagt naar de mogelijkheid en wenselijkheid om de periodieke evaluatie van Europol te voorzien van onafhankelijke begeleiding.

Zoals ik reeds heb aangegeven in mijn brief aan uw Kamer van 11 januari, zie ik op dit moment enkele aanleiding voor een onafhankelijke evaluatie van Europol. Ondanks de complexe omgeving waarin Europol moet opereren, zoals ik die in mijn eerdere brief geschetst heb, verbetert de samenwerking tussen Europol en de Lidstaten jaar op jaar. Hoewel het OCTA misschien nog niet volledig aan onze eisen voldoet, is ook hier sprake van een gestaag verbeteringsproces en heeft Europol bovendien op andere gebieden (zoals bijvoorbeeld synthetische drugs, terrorisme en eurovervalsing) toenemende toegevoegde waarde. Artikel 44 van het concept-Raadsbesluit suggereert dat er elke vijf jaar een onafhankelijke, externe evaluatie van dit besluit en de activiteiten van Europol wordt uitgevoerd. De eerste van deze evaluaties zal plaatsvinden binnen vijf jaar na het moment waarop dit Raadsbesluit van toepassing wordt, d.w.z. binnen vijf jaar na 1 januari 2010. Dit

artikel zal op 21-22 februari voor de eerste keer in de Europol Raadswerkgroep besproken worden. De Nederlandse regering staat niet afwijzend tegenover dit idee. Wat de andere Lidstaten hiervan vinden is nog niet bekend.

De fractie van **Groenlinks** heeft gewezen op de parlementaire betrokkenheid bij de Europese politiedienst en op het feit dat, met name waar het het Europees Parlement betreft, de bevoegdheden – ten opzichte van het oorspronkelijke voorstel van de Europese Commissie – zijn ingeperkt. De reden waarom de betrokkenheid bij de prioritering van de taken van Europol uit het voorstel gehaald is, is aldus de fractie van Groenlinks bijvoorbeeld onduidelijk.

De Nederlandse regering staat in beginsel niet afwijzend ten opzichte van meer betrokkenheid van het Europees Parlement (EP) en verwelkomt dan ook het feit dat het Sloveense voorzitterschap de door het EP voorgestelde amendementen bij de besprekingen in de Raadswerkgroep betreft.

Zoals uw Kamer weet worden de prioriteiten op basis van het Organised Crime Threat Assessment (OCTA) jaarlijks vastgesteld door de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken. Deze prioriteiten worden vastgelegd in Raadsconclusies, wat wil zeggen dat dit een politiek akkoord betreft en geen formeel besluit van de Raad. Het Europees Parlement wordt hier dan ook niet bij betrokken. De Nederlandse situatie is vergelijkbaar: de nationale prioriteiten op basis van het Nationaal Dreigingsbeeld (NDB) worden vastgesteld door de minister van Justitie en de minister van Binnenlandse Zaken en aan het Parlement meegedeeld. Met betrekking tot het in de vraagstelling genoemde voorbeeld, de prioriteiten van Europol, ben ik dan ook van mening dat het EP geen rol heeft te vervullen bij het vaststellen van de prioriteiten. Wel is er uiteraard een controlerende rol ten aanzien van het gevoerde beleid.

Het is de bedoeling dat Europol steeds meer informatie-gestuurd gaat werken, vandaar dat de Raad de grootste dreigingen die uit de analyse voor het OCTA naar voren komen als OCTA-prioriteiten aanwijst. Het jaarlijkse Europol Werkprogramma wordt uiteraard grotendeels gebaseerd op de OCTA-prioriteiten. Door dit goed te keuren, stemt de Raad in met de onderwerpen waaraan Europol prioritaire aandacht dient te geven.

De woordvoerder van de **GroenLinks**-fractie heeft gevraagd naar het standpunt van de Nederlandse regering in de discussie over de financiering van Europol via de gemeenschapsbegroting of via de lidstaten.

Financiering van Europol via de gemeenschapsbegroting zou op termijn leiden tot vermindering van de administratieve lasten bij Europol, bijvoorbeeld door toepassing van EU-regelgeving op het gebied van financiën en personeel. Dat zou een positieve ontwikkeling zijn. Bij de discussies over de invoering van gemeenschapsfinanciering en daarmee de toepassing van het EG-Personeelsstatuut is echter een aantal problemen aan het licht gekomen. In de Raadsconclusies van juni 2007 is daarom als harde voorwaarde opgenomen dat er slechts tot gemeenschapsfinanciering zal worden overgegaan indien afdoende oplossingen worden gevonden voor de volgende kwesties: a) de functies die gereserveerd zijn voor politiefunctionarissen en rotatie, b) opdrachten van JIT-teamleiders, c) immuniteiten en d) begrotingsneutraliteit. Dat is ook het Nederlandse standpunt. Al deze kwesties zijn momenteel nog onderwerp van bespreking.

Met betrekking tot de functies die gereserveerd zijn voor functionarissen afkomstig van de nationale opsporingsdiensten, lijkt er een oplossing gevonden te zijn: in artikel 38 van het Raadsbesluit wordt

bepaald dat de Raad van Bestuur van Europol kan beslissen welke functies gereserveerd worden voor functionarissen afkomstig van opsporingsdiensten. Ook met betrekking tot de relatie tussen het personeel van Europol en nationale teamleiders van Gemeenschappelijke Onderzoeksteams lijkt er overeenstemming bereikt te kunnen worden, door af te spreken dat deze relatie nader wordt vastgelegd in regels die de Raad van Bestuur zal vaststellen.

De kwestie waar de meeste discussie over heeft plaatsgevonden, is die van de immuniteiten. Onder de huidige regelgeving genieten medewerkers van Europol die aan Gemeenschappelijke Onderzoeksteams (JIT's) deelnemen, géén immuniteit van strafvervolging. De meeste lidstaten, waaronder Nederland, willen deze situatie handhaven wanneer de EG-personeelsregels op Europol van toepassing worden. Dit kan gerealiseerd worden door verordening 549/69, tot bepaling van de personeelsleden van de Europese Gemeenschap waarop het Protocol privileges en immuniteiten van toepassing is, aan te passen. De Commissie wilde oorspronkelijk slechts afspreken dat de immuniteit van strafvervolging van Europol-medewerkers achteraf kan worden opgeheven door de directeur van Europol als zij een strafbaar feit hebben begaan (d.w.z. ex post), tenzij een hoger Europol belang zich daartegen verzet. In het Coreper van 14 februari heeft de Commissie inmiddels aangegeven bereid te zijn om verordening 549/69 zó aan te passen, dat Europol-personeel dat deelneemt aan een JIT géén immuniteit van strafvervolging geniet.

De laatste voorwaarde voor de overgang naar gemeenschapsfinanciering is dat deze omzetting begrotingsneutraal kan gebeuren. De grootste kostenpost voor Europol zijn de personeelskosten. Er zijn inmiddels equivalentie-tabellen opgesteld voor de salarisschalen bij Europol en bij de EG. De definitieve kosten zijn echter afhankelijk van verschillende keuzes die nog gemaakt moeten worden, bijvoorbeeld met betrekking tot vergoedingen en pensioenregelingen. Hierover heeft Nederland samen met een aantal andere Lidstaten vragen gesteld. Aan de hand van de antwoorden kan hopelijk beoordeeld worden of we de kwestie van budgetneutraliteit als afdoende gewaarborgd kunnen bestempelen. Wanneer alle genoemde kwesties naar tevredenheid zijn opgelost, kan Nederland instemmen met gemeenschapsfinanciering.

Interpol

De heer De Vries (**PvdA**) is beducht dat Interpol zelf een rol speelt in het stellen van prioriteiten en dat het toezicht op Interpol niet scherp en adequaat is. Hij stelt dat wat daar gebeurt diep ingrijpt in het justitiële en politieke werk en vraagt zich af wie daar op toe moet zien: de verenigingsraad (bedoeld wordt waarschijnlijk de Algemene Vergadering van Interpol) of regeringen.

Interpol is, zoals bekend een (internationale) vereniging is met als kerntaak internationale signalering. Interpol heeft er bewust voor gekozen om een neutrale organisatie te zijn om politiesamenwerking zoveel mogelijk te stimuleren, binnen de grenzen van de nationale wetgeving van landen. Ze heeft daarom in haar 'Constitution' een belangrijke bepaling opgenomen die leden van de Organisatie verbiedt om interventies te doen of activiteiten te ondernemen met een politiek, militair, religieus of etnisch karakter. Interpol is dus een organisatie van nationale politieorganisaties om de onderlinge samenwerking te bevorderen. Regeringen hebben geen directe bemoeienis met het beleid van Interpol. Dat zou averechts werken op de effectiviteit van Interpol. Toezicht op het werk van Interpol wordt gehouden door de leden zelf, uiteindelijk in de vorm van de Algemene Vergadering. Toetsing van de signaleringen door de landen aan de beginselen van de Constitution geschiedt door de juridisch adviseur (Office of Legal Affairs) van Interpol. Zoals ik in het debat op 15 januari al zei, is dat momenteel een Nederlander. In hoogste instantie kunnen zaken worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering.

Interpol kent daarnaast regels voor de verwerking door Interpol van de gegevens die door de aangesloten landen beschikbaar zijn gesteld en voor de toegang van andere landen tot die gegevens. Dit is vastgelegd in de zogenaamde "Rules on the processing of information for the purposes of international police cooperation". Uitgangspunt is dat de bron van informatie zeggenschap behoudt over de verwerking van de beschikbaar gestelde gegevens (artikel 5.4). Dit omvat een aanduiding omtrent de vertrouwelijkheid van de gegevens (artikel 8, onderdeel a). Ook kan de bron verzoeken tot het blokkeren van gegevens (artikel 15.1). Een onafhankelijke externe 'Commission for the Control of Interpol Files' houdt op grond van deze Rules toezicht op dataverkeer van Interpol en draagt zorg dat Interpol niet in strijd handelt met de soevereiniteit van staten of de grondrechten van betrokken personen. De Commissie rapporteert jaarlijks en adviseert indien nodig aan de Algemene Vergadering. Van deze Commissie is een Nederlander voorzitter.

Er zijn dus voldoende waarborgen bij Interpol om te voorkomen dat iemand daar op de loop gaat met Nederlandse opsporingsinformatie. Nederland, in de persoon van de behandelend Officier van Justitie, bepaalt zelf welke informatie via Interpol beschikbaar wordt gesteld aan welke landen (en tot nu toe is Nederland daarin terughoudend geweest).

Ik zie Interpol daarom niet als diep ingrijpend in het werk van justitie en politie, maar slechts als een hulpmiddel voor de internationale opsporing.

De Minister van Justitie,